

Zad. domowe nr 2: 11.03. (gr. 2) / 13.03. (gr. 1 i 3)

Wektory i operatory w notacji Diraca

1. Zadanie obowiązkowe

Niech wektory $|e_1\rangle$ oraz $|e_2\rangle$ stanowią bazę ortonormalną w dwuwymiarowej przestrzeni wektorowej. Zdefiniujmy operator $\hat{A}$ taki że

$$\begin{aligned}\hat{A}|e_1\rangle &= 2|e_1\rangle - i\sqrt{2}|e_2\rangle, \\ \hat{A}|e_2\rangle &= i\sqrt{2}|e_1\rangle + 3|e_2\rangle.\end{aligned}\tag{1}$$

- Znaleźć macierz operatora $\hat{A}$ w bazie składającej się z wektorów $|e_1\rangle$ oraz $|e_2\rangle$.
- Czy macierz ta jest hermitowska?
- Korzystając z zapisanej macierzowo postaci operatora $\hat{A}$, znaleźć jego wartości i wektory własne.
- Znaleźć unormowane wektory własne.
- Sprawdzić bezpośrednim rachunkiem, czy powyższe wektory własne operatora są ortogonalne.

2. Zadanie obowiązkowe

Dla dowolnego unormowanego wektora $|v\rangle$, można zdefiniować operator:

$$\hat{P}_v = |v\rangle\langle v|,\tag{2}$$

który działając na dowolny wektor przestrzeni wektorowej rzutuje go na kierunek wyznaczony przez $|v\rangle$. Dlatego $\hat{P}_v$ nazywa się operatorem rzutowym.

Rozważmy dwuwymiarową przestrzeń wektorową oraz wektor $|w\rangle$, którego rozkład w bazie ortonormalnej wyznaczonej przez wektory $|e_1\rangle$ oraz $|e_2\rangle$, jest następujący:

$$|w\rangle = \frac{1}{\sqrt{2}}|e_1\rangle + \frac{i}{\sqrt{2}}|e_2\rangle.\tag{3}$$

- Czy wektor $|w\rangle$ jest unormowany? Jeśli tak, to dlaczego?
- Zapisać postać operatora rzutowego na kierunek $|w\rangle$, tzn. $\hat{P}_w$, używając powyższego rozkładu $|w\rangle$ w bazie $|e_1\rangle$ oraz $|e_2\rangle$ (tzn. zapisać postać operatora rzutowego $\hat{P}_w$ używając wektorów bazowych $|e_1\rangle$, $|e_2\rangle$, $\langle e_1|$, $\langle e_2|$).
- Znaleźć macierz operatora $\hat{P}_w$ w powyższej bazie.
- Czy macierz ta jest hermitowska?
- Korzystając z zapisanej macierzowo postaci operatora $\hat{P}_w$, znaleźć jego wartości i wektory własne.
- Znaleźć unormowane wektory własne.
- Sprawdzić bezpośrednim rachunkiem, czy powyższe wektory własne operatora są ortogonalne.

3. *Zadanie nieobowiązkowe, dla chetnych, podnoszące ilość punktów otrzymanych z jednego z powyższych zadań (tj. tego, które zbiorę) od 0% do 30% (w zależności od jakości wykonania tego zadania)*

Niech wektory $|e_i\rangle$ ($i = 1 \dots N$) stanowią bazę ortonormalną w V . Zdefiniujmy nową bazę ortonormalną w V : $|\eta_i\rangle$ ($i = 1 \dots N$). Pokazać, że tzw. macierz przejścia zdefiniowana jako $U_{rs} = \langle \eta_r | e_s \rangle$ jest unitarna czyli spełnia następującą własność: $UU^\dagger = \hat{1}$, gdzie $\hat{1}$ to macierz jednostkowa o N kolumnach i N wierszach. $U^\dagger$ oznacza sprzężenie hermitowskie tj. transpozycje oraz sprzężenie zespolone elementów macierzy.